

HU

HU

HU

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.4.20.
COM(2011) 217 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az európai energiaügyi gazdaságélénkítő program végrehajtásáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az európai energiaügyi gazdaságélénkítő program végrehajtásáról

1. Az európai energiaügyi gazdaságélénkítő program: a beindítástól a végrehajtásig

A 663/2009/EK rendelet¹ által létrehozott európai energiaügyi gazdaságélénkítő program (EEGP) a 2008-ban kirobbant globális gazdasági és pénzügyi válság kezelésére irányuló legfőbb uniós kezdeményezések egyike. A program energiaágazatbeli projektek egy meghatározott portfóliójához nyújt társfinanszírozást. Célja, hogy szinten tartsa az európai gazdaság tökeberuházásait, és ezzel párhuzamosan előmozdítsa számos kulcsfontosságú szakpolitikai célkitűzés megvalósítását az energia- és az éghajlat-politika terén.

Az EEGP végrehajtásáról készült első jelentés² 2010. áprilisi közzététele óta jelentős előrelépés történt a támogatott energiaágazatbeli projektek mindhárom válfajában: az energia-infrastruktúrát, a tengeri szélenergiát, valamint a szén-dioxid-leválasztást és -tárolást érintően egyaránt megkezdődött a kivitelezés, és már jelentkeznek a beruházások költségei. Az infrastruktúrával kapcsolatban három projekt le is zárult, eredményük működőképes; más projektek az építés vagy a fejlesztés szakaszába léptek. Az EEGP értékes uniós szintű eszköznek bizonyult, amely katalizátorként segítette a főbb energiaprojektek végrehajtását, és kivette a részét a gazdaságélénkítésből. Később bővült az EEGP hatóköre: a fel nem használt forrásokból az energiahatékonysággal és a megújuló energiaforrások hasznosításával kapcsolatos projekteket is támogat az EEGP-rendelet módosítása³ értelmében, amelynek elfogadása az uniós intézmények közötti hatékony együttműködésnek köszönhetően gyors és zökkenőmentes volt.

Az EEGP kulcsszerepet játszik az Európai Unió működéséről szóló szerződés 194. cikkében foglalt és az Európai Tanács 2011. február 4-i ülésén ismételten megerősített energiapolitikai célkitűzések teljesítésében. Számos alkalommal megállapítást nyert, hogy a program a projektek végrehajtására serkentőleg hat. Az energetikai infrastruktúra-fejlesztési kezdeményezéscsomag⁴ például elismeri, hogy a program hozzájárul az infrastruktúrával kapcsolatos projektek mobilizálásához, valamint az Európa gazdaságát és lakosságát kedvezőtlenül érintő ellátásbeli zavarok enyhítéséhez.

Az Európai Tanács 2011. február 4-i ülésének következtetései szintén megállapítják, hogy *„Európa számára továbbra is kiemelten fontos a biztonságos, fenntartható és megfizethető energiaellátás, hiszen ez nagyban hozzájárul az Unió versenyképességéhez. E célkitűzés megvalósítása során az uniós szintű intézkedések hozzáadott értéket jelenthetnek és kell is, hogy jelentsenek.”* Az EEGP jelentős mértékben hozzájárul e cél teljesüléséhez. A jövőbeli energiaügyi programok építhetnek majd az EEGP-modell alkalmazásával szerzett tapasztalatokra.

---

¹ 663/2009/EK rendelet az energiaágazatbeli projektek közösségi pénzügyi támogatásán alapuló gazdaságélénkítő program létrehozásáról.

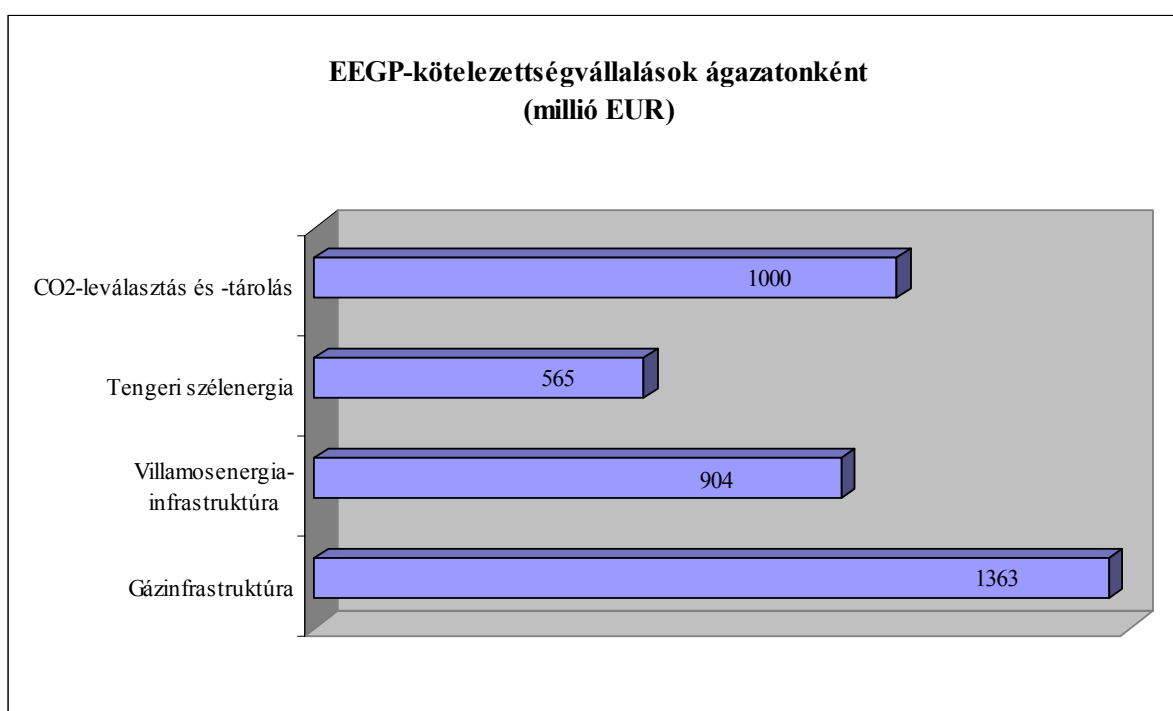
² COM(2010) 191, 2010. április 27.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1233/2010/EU rendelete (2010. december 15.) az energiaágazatbeli projektek közösségi pénzügyi támogatásán alapuló gazdaságélénkítő program létrehozásáról szóló 663/2009/EK rendelet módosításáról.

⁴ COM(2010) 677, 2010. november 17.

A költségvetés végrehajtását illetően – a részt vevő összes fél erőfeszítéseinek köszönhetően – az összes EEGP-projekt vonatkozásában a rendeletben megállapított 2010. december 31-i határidőre megtörtént a jogi kötelezettségvállalás. A határidő a program gazdaságélénkítő jellegéből adódóan szokatlanul rövid volt, és csak nehézségek árán volt betartható. Ugyanezen okból a program kifejezetten azokra a kiforrott projektekre irányult, amelyekről elvárható volt, hogy már 2010 végére tőkekiadást indukáljanak, s ezáltal élénkíteni tudják a gazdaságot.

2010. december 31-ig az EEGP-ből támogatásra jogosult 59 projekt mindegyikével kapcsolatban sor került az egyéni jogi kötelezettségvállalásra. A Bizottság 44 határozatot fogadott el gáz- és villamosenergia-ágazaton belüli infrastrukturális projektek támogatásának odaítéléséről, hat támogatási megállapodást kötött szén-dioxid-leválasztást és -tárolást (CLT) megvalósító kedvezményezettekkel, kilencet pedig a tengeri szélenergia vonatkozásában. A kötelezettségvállalásokat tekintve ez összességében 3833 millió EUR-t jelent, ami az EEGP teljes költségvetésének 96,3%-a. Adva a program nagyságrendjét és a szoros határidőt, ez nagyon jó eredménynek számít.

A végrehajtás terén tett előrehaladás a kifizetések egyre fokozódó ütemében is megmutatkozik. A kedvezményezettek 2010 végéig összesen 700 millió EUR kifizetésben részesültek, a következő megoszlásban: 361 millió EUR a gáz- és a villamosenergia-ágazaton belüli infrastrukturális projektekre, 146 millió EUR a tengeri szélenergiával kapcsolatos, 193 millió EUR pedig a szén-dioxid-leválasztással és -tárolással kapcsolatos projektekre. A várakozások szerint a projektek legtöbbje 2011 első néhány hónapjában benyújtja költségelszámolását, ami megindítja a 2010-ben felmerült költségek nagyarányú visszatérítését. Az alábbiakban ágazonként részletesen bemutatjuk a program végrehajtását.

2. Gáz- és villamosenergia-infrastruktúrák

A program gáz- és villamosenergia-infrastruktúrákat érintő részének végrehajtása 2010-ben rendkívül kielégítő volt.

Az év folyamán *a projektek közül három már le is zárult*. A Magyarországot Romániával összekötő, október 14-én átadott földgázvezeték az első nagynyomású gázösszeköttetés e két ország között. Október 24-én a baumgarteni importterminálon üzembe állt az ellenirányú gázáramlást biztosító négy osztrák projekt közül az első, amelynek révén a gáz Németországból az Ausztriával szomszédos országokba szállítható. December 23-án elkészült a Magyarország–Horvátország földgázhálózati rendszerösszekötő, amely az első közvetlen összeköttetés a horvát és az európai gázvezeték-hálózatok között. Kapacitása 6 milliárd m³/év.

Hat további projekt már a befejezés szakaszába lépett, és 2011 folyamán várhatóan le is zárul:

- a Belgiumot Németországgal és az Egyesült Királysággal összekötő gázvezeték-hálózat kapacitásának megkétszerezése (évi 10 milliárd m³ többletkapacitás kiépítése),
- az osztrák és a magyar villamosenergia-hálózat interoperabilitásának javítása a korszerű 400 kV-os optikai csatlakozással kialakított Bécs–Győr rendszerösszekötő üzembe állításával,
- a cseh–lengyel határon lévő csehországi elosztóközponttal kapcsolatos munkának a gáztároló-kapacitás 15%-os bővítését eredményező lezárása,
- ellenirányú gázáramlást biztosító projekt megvalósítása Lengyelországban, ami korszerűsíti Lengyelország és Németország határkereszteső rendszer-összeköttetését, valamint a lengyel gázszállító rendszer több szakaszának korszerűsítése,
- határkereszteső villamosenergia-rendszerösszekötők fejlesztése a portugál–spanyol határon, valamint
- az ellenirányú gázáramlást biztosító két szlovákiai projekt egyikének megvalósítása, melynek révén kétirányúvá válik a gázáram Szlovákia és a Cseh Köztársaság között, valamint Szlovákia és Ausztria között.

A 44 projektből 17 gáz- és 5 villamosenergia-ágazatbeli projekt esetében a *kivitelezési munkák* már folyamatban vannak, köztük az alábbiakban:

- cseppfolyósított földgáz-terminál a lengyelországi Świnoujście városában,
- a Halle/Saale-Schweinfurt villamosenergia-rendszerösszekötő Németországban,
- a Pireneusok nyugati részét átszelő, Spanyolország és Franciaország közötti gázrendszer-összekötési projekt megvalósítása érdekében Spanyolország által tett lépések,
- a Portugáliában, illetve a Lettország és Litvánia között ellenirányú gázáramlást biztosító két projekt a kivitelezés előrehaladott szakaszába lépett.

2010 folyamán 35 projekt (a gázágazatban 29, a villamosenergia-ágazatban 6) esetében megindult a pályázatás, illetve a hosszú átfutási idővel beszerezhető komponensek megrendelése, többek között az alábbiaknál:

- a Nordbalt 1 és 2, valamint az Estlink villamosenergia-rendszerösszekötési projekt,

- villamosenergia-rendszerösszekötők kiépítése Írország és az Egyesült Királyság, Szicília és Olaszország kontinentális része, Szicília és Málta között, valamint a máltai villamosenergia-hálózat fejlesztése,
- a Románia és Bulgária közötti földgázvezetési rendszerösszekötő,
- a Franciaország és Spanyolország közötti villamosenergia-rendszerösszekötési projekt,
- ellenirányú gázáramlást biztosító különböző projektek Szlovákiában, a Cseh Köztársaságban, Ausztriában és Magyarországon, valamint Lengyelország és Németország, illetve Lengyelország és a Cseh Köztársaság között.

Néhány projekt a gázbeszállítókkal kötendő biztos szerződések hiányában, illetve a túl bonyolult és időigényes engedélyezési eljárások következtében késedelmet szenvedett, többek között az alábbiak:

- a Déli Gázfolyosó céljaihoz hozzájáruló három projekt: a „Nabucco”, az „ITGI-Poseidon” és annak Görögország és Bulgária közötti leágazása, az „IGB”,
- a GALSI projekt, amely Szardínián keresztül algériai gázt táplál az olasz és esetlegesen a korzikai rendszerbe,
- a Franciaország és Belgium közötti gázrendszer-összekötési projekt, amely a belga oldalon már előrehaladott szakaszába lépett (de amely francia részről még fel van függesztve),
- a cseppfolyósítottföldgáz-terminállal kapcsolatos munkák Cipruson.

A szlovén gázszállító rendszer korszerűsítése a szlovén–osztrák határ és Ljubljana között

A program egyedülálló lehetőséget biztosított számos stratégiai uniós beruházás élénkítéséhez egy olyan időszakban, amikor a gazdasági és pénzügyi válság közepette a tisztán üzleti szemlélet visszafogta volna a beruházásokat.

Az EEGP-nek köszönhetően a gázinfrastruktúra valóban európai dimenzióra tett szert, s ezáltal gyorsabbá és hatékonyabbá válik a belső piacra vonatkozó jogszabályok harmadik csomagjának és a gázellátás biztonságáról szóló, 2010. december 2-án hatályba lépett új rendeletnek a végrehajtása. A program a belső gázpiac működésének javításához azzal járul hozzá, hogy összeköti az EU nyugati és keleti területeinek rendszereit, bekapcsolva a piaci vérkeringésbe a peremterületek és Közép- és Kelet-Európa tagállamait, fokozatosan kétirányú gázvezeték-hálózatot épít ki, és közelebb hozza egymáshoz az energiaellátás szempontjából elszigetelt régiókat (az ún. „energiaszigeteket”). Ha a projektek sikeresen lezárulnak, Európában nem alakulhat ki újabb, a 2009. januárhoz hasonló mértékű gázválság. A programok mellett azt az egyértelmű üzenetet közvetítik a külső beszállítók, például a Déli Gázfolyosó megvalósításában érintett Türkmenisztán, Azerbajdzsán és Irak, valamint a mediterrán folyosó megvalósításában érintett Algéria felé, hogy az Európai Unió érdekelt az energiabeszerezési útvonalak diverzifikálásában. A villamosenergia-ágazatbeli támogatott

projektek az Európai Unió összes régiójának teljes körű részvételével hatalmas lendületet adnak a belső piac kiteljesítésének, és jelentős mértékben javítják az érintett országok és régiók ellátásbiztonságát. A program felszámolja a szűk keresztmetszeteket és integrálja az energiaszigeteket, így a balti államokat, az Ibériai-félszigetet, Írországot, Szicíliát és Máltát. Számos új rendszerösszekötőre azért van nagy szükség, hogy a villamosenergia-rendszerbe megújuló energiaforrásokból származó energiát lehessen betáplálni.

Összességében elmondható, hogy az EEGP bizonyos kiemelt tevékenységeknek, például technikai, műszaki és környezeti tanulmányok elkészítésének, a hosszú átfutási idővel beszerezhető komponensek (vezetékek, kábelek, átalakító állomások, transzformátorok stb.) beszerzésének és a kivitelezésnek a finanszírozásával felgyorsította a projektek végrehajtását. A programnak köszönhetően a projektgazdák könnyebben jutottak a pénzügyi intézeteknél kiegészítő finanszírozáshoz: 15 projekttel kapcsolatban vannak folyamatban, illetve zárultak le hitelfelvételi tárgyalások. Az EEGP-támogatás kapcsán számos olyan projekt került a nemzeti hatóságok érdeklődésének homlokterébe, amely a környezetvédelmi engedélyeztetés terén súlyos problémákkal küszködött.

3. Tengeri szélenergia

Az EEGP által támogatott projektek a tengeri szélenergiáról szóló bizottsági közleményben,⁵ a stratégiai energiatechnológiai terv részét képező, a szélenergiával kapcsolatos európai ipari kezdeményezésben, valamint az energetikai infrastruktúra-fejlesztési kezdeményezéscsomagban meghatározott legfontosabb kihívások és prioritások kezelésére irányulnak. A tengeri szélenergia térnyerésére vonatkozóan 2020-ig és az azt követő időszakra kitűzött ambiciózus uniós célok csak úgy teljesülhetnek, ha ezek a technológiák (innovatív alapozástípusok, több megawatt teljesítményű tengeri turbinák, a vezetékes bekapcsolást lehetővé tévő, moduláris alapú technológiák) széles körben életképesnek bizonyulnak és elterjednek.

Az uniós támogatásnak köszönhetően már nem kétséges, hogy a parttól távol (több mint 100 km-re), mély (40 m-nél mélyebb) vízben felépülhetnek-e az első nagy teljesítményű (400 MW-os) tengeri szélenergiaparkok. A tengeri szélenergia hasznosításának támogatása révén a szén-dioxid-mentes villamosenergia-termelési kapacitás közvetlenül mintegy 1500 MW-tal nő. Az EEGP kiemelkedő szerepet fog játszani abban, hogy az EU tagállamai teljesíthessék a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia részarányára vonatkozóan 2020-ra elérendő, kötelező erejű célértékeket. A támogatások ahhoz is nélkülözhetetlenek, hogy megtehessek az első lépéseket az európai tengeri szélenergiához vezető hálózat kiépítése felé, ami a belső piacon növelni fogja a villamosenergia-kereskedelmi lehetőségeket.

A program „*turbinák és tengeri alapszerkezetek*” eleme (projektek az Északi-tenger partvidékén Németországban és Belgiumban) van a leginkább előrehaladott állapotban: lezárultak a tervtanulmányok és a talajvizsgálatok, szerződések jöttek létre a fő beszállítókkal, zöld utat kapott a kivitelezés, és megtörténtek a szükséges logisztikai előkészületek. Számos további projekt már a gyártás és a szerelés szakaszába lépett; 2010 őszen a német hálózatba betáplálásra kerültek az EEGP által társfinanszírozott tengeri szélenergiainfrastruktúrák által előállított első kilowattok. Ezen projektek gyors előrehaladásával számtalan üzleti lehetőség nyílt és új munkahelyek jöttek létre a szélenergiaturbinák és az acél alapszerkezetek gyártó vállalkozásoknál, különösen az észak-németországi Bremerhaven és Cuxhaven régiójában.

---

⁵ COM(2008) 768.

Európa ipara szempontjából különösen fontos az az aberdeeni projekt is, amely a tengeri szél turbinák és szél erőmű-szerkezetek vizsgálóközpontjának létrehozását tűzte ki célul. Jelentős előrelépés történt a jóváhagyással kapcsolatos kérdésekben, valamint a vizsgálóközpont jogi és kereskedelmi struktúrájának felállítása terén.

Az EEGP által társfinanszírozott több megawatt teljesítményű turbinák és part menti alapszerkezetek az Északi-tenger németországi partvidékén működő Bard I létesítményben

Előrelépésről lehet beszámolni a szélenergiát és az energiahálózatot több rendszerösszekötőn keresztül integráló megoldások terén is (Kriegers Flak, Cobra Cable és a skóciai nagyfeszültségű egyenáram-hálózat [HVDC]). Ezen projektek megvalósításához gyakran több tagállam hatóságainak koordinációjára és/vagy szigorúan szabályozott társfinanszírozási rendszer alkalmazására van szükség. Esetükben azt is garantálni kellett, hogy innovatív HVDC-technológiákat fognak igénybe venni. A projektek közötti szinergiák és a part menti hálózatok fejlesztésében játszott szerepük legteljesebb kihasználása érdekében a Bizottság 2011-ben műhelytalálkozóra invitálta a projektgazdákat.

2011-ben a program turbinák és tengeri alapszerkezetek részét alkotó összes EEGP-projekt esetében megkezdődik vagy folytatódik a tengeri kivitelezés. A szélenergia és az energiahálózat integrációjára irányuló projektek során meghatározásra kerülnek az optimális szállítási útvonalak és a rendszerösszekötő modulok műszaki specifikációi, folytatódnak az engedélyezési eljárások, és lezárul a szerződéskötés folyamata a berendezések beszállítóival.

Hangsúlyozni kell, hogy az EEGP-projektek időközi céljainak késedelem nélküli megvalósítása nagymértékben a zökkenőmentes engedélyezési eljárások függvénye. Ugyanilyen fontos, hogy a tengeri szél erőművek hálózati becsatlakoztatásának lehetősége biztosított legyen, és teljes mértékben ki lehessen használni a tengeri létesítmények kivitelezésére rendelkezésre álló időkeretet (tavasz és nyár). 2011 végéig a tengeri szélenergia

hasznosítására irányuló EEGP-projektek 565 millió eurós költségvetésének mintegy felét várhatóan már felhasználják a kedvezményezettek.

4. Szén-dioxid-leválasztás és -tárolás

Az EEGP elengedhetetlen eszköz ahhoz, hogy a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás technológiája – az EU célkitűzéseinek megfelelően – 2020-ig üzleti szempontból életképesé váljon. A program ezen a területen hat projektnek biztosít közvetlen támogatást azon tizenkettő közül, amelyeknek az Európai Tanács elvárásainak megfelelően 2015-re üzembe kell állniuk. Az európai stratégiai energiatechnológiai terv (SET-terv) keretében létrehozott, a szén-dioxid leválasztásával és -tárolásával foglalkozó európai ipari kezdeményezéshez igazodva a program mindhárom leválasztási technológiára (égetés utáni és égetés előtti leválasztás, oxyfuel-eljárás), valamint különböző tárolási megoldásokra (kimerült szénhidrogénmezőkön, illetve sósvizes víztartó rétegben való tárolás) szolgáltat példákat.

A Bizottság szolgálatai és a nemzeti hatóságok képviselői által végrehajtott első felülvizsgálat megállapította, hogy mind a hat szóban forgó projekt az ütemezésnek megfelelően halad, így a leválasztó létesítményekkel kapcsolatos előkészítő mérnöki és tervezési tevékenység (FEED), valamint a CO₂ tárolására alkalmas helyek felkutatása is. Az összes projekt esetében folyamatban van az egyes tagállamokban az engedélyek kérelmezése és a szén-dioxid-leválasztást és -tárolást demonstráló létesítmények engedélyeztetése. A projektgazdák az erőművek megépítéséhez és üzemeltetéséhez, valamint a leválasztó létesítményekhez szükséges engedélyek közül néhánynak már birtokában vannak. A potenciális tárolóhelyek felkutatását illetően szintén történt előrelépés.

A szén-dioxid-leválasztásról és -tárolásról szóló irányelv⁶ nemzeti jogba való átültetése azonban még nem zárult le, és ebből adódóan a szén-dioxid-tárolás szabályozásában még léteznek jogi bizonytalanságok, ami – más tényezők mellett – némileg késlelteti ezen projektek megvalósítását. A tagállamoknak 2011. június 25-ig kell átültetniük az irányelvet nemzeti jogukba. 2010 decemberéig ez egyetlen tagállam esetében sem történt meg, ezért a tagállami illetékes hatóságokhoz még nem érkeztek engedélykérelmek a CO₂ tartós tárolására vonatkozóan.

Az EEGP-rendelet előírásainak megfelelően a projektek végrehajtása során szerzett tapasztalatokat az érintettek a CLT-projekthálózaton (<http://www.ccsnetwork.eu>) keresztül megosztják egymással. A hálózat létrehozását a Bizottság 2008-ban javasolta azzal a céllal, hogy a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás terén úttörőnek számító projektek koordinálásával felgyorsuljon e technológia fejlődése, a projektek résztvevői megoszthassák egymással tapasztalataikat, és a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás fogalma bekerüljön a köztudatba. 2010-ben a projekthálózat három rendezvényt szervezett tudásmegosztás céljából. Az első 2011-es ilyen rendezvényre februárban Brindisiben került sor, amelyen az Egyesült Államok képviselői is részt vettek az EU–USA Energiaügyi Tanács keretében. A világszintű tudásmegosztásnak ez lehet az első állomása.

A lengyelországi Belchatowban a projektnek mind a tárolási, mind a leválasztási elemében történt előrelépés. 2011 közepére várhatóan megszületik a végső döntés a tárolóhely kijelölésével kapcsolatban. Miután sikerült kijelölni a tárolóhelyet, megkezdődhet a csővezetékek nyomvonalának részletes meghatározása és az engedélyeztetési folyamat. A

---

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/31/EK irányelve a szén-dioxid geológiai tárolásáról (HL L 140., 2009.6.5.).

leválasztást illetően 2009 novemberében elkezdődött és 2011 februárjára csaknem be is fejeződött a szén-dioxid-leválasztó létesítménnyel kapcsolatos FEED-munka. Tavaszra várhatóan aláírásra kerül a szerződés a fő eszközbeszállítóval.

A németországi Jaenschwalde projekt esetében megindult a kilenc fő komponensre kiírt ajánlati eljárás, amelyre több érvényes ajánlat is érkezett. Az EEGP-projekt legnagyobb elemével, a légszeparátorral kapcsolatban 2011 februárjában lefolytatták a szerződéskötést előkészítő tárgyalásokat. A szerződést a felek az egyik szállító esetében várhatóan hamarosan alá is írják. A szállítást és a tárolást illetően a birkholzi létesítmény műveleti főtervét 2011 januárjában engedélyezték.

A rotterdami (Hollandia) demonstrációs projekt (ROAD) leválasztó létesítményét érintően megkezdődött a pályázat; a folyamat részeként hat előzetes vizsgálatra és két FEED-vizsgálatra került sor. Ezzel párhuzamosan kiválasztották a megfelelő szállítási és tárolási műszaki megoldást, elkészültek a vezetékek nyomvonalát vizsgáló tanulmányok, és lezárult a helyszíni geológiai vizsgálat. A ROAD projekttel kapcsolatos környezeti hatásvizsgálat megkezdéséről 2010-ben adták ki az első közleményt, míg az engedélykérelmek beadása 2011 márciusára várható.

Olaszországban a kísérleti létesítményt 2010 júniusában üzembe helyezték, és megkezdődött a kísérleti üzem. A Porto Tolle demonstrációs üzem esetében négy vállalkozó került kiválasztásra a szén-dioxid-leválasztó egység FEED-vizsgálatainak lebonyolításához; a szerződéseket 2010 augusztusában aláírták, és a vizsgálatok 2011 áprilisáig zajlanak. Lezárult a részletes adatkészleteken (két- és háromdimenziós szeizmikus adatokon) és feltáró fúrások útján nyert információkon alapuló azon vizsgálat, amely az Adriai-tenger északi részén CO₂ tárolására alkalmas földtani szerkezetek felkutatására indult. A vizsgálat eredményeként kiválasztottak az Adriai-tenger északi partvidékén egy sósvizes víztartó réteget, amelyet jelenleg tározás szempontjából is részletesen vizsgálnak, hogy teljesebb képet kapjanak róla.

Szén-dioxid-leválasztást és -tárolást végző kísérleti létesítmény a németországi Jaenschwalde városában

A spanyolországi Compostillában a szén-dioxid-leválasztás terén elért legfontosabb műszaki előrelépés annak az oxyfuel-technológián alapuló, 30 MW-os fejlesztőüzemnek a felépítése volt, amely idén üzembe is áll. A CO₂-tárolást előkészítő fontosabb lépések közül sor került a helyszín felméréséhez és a tározók jellemzéséhez szükséges statikai számítások és stratégiai vizsgálatok elvégzésére. A föld alatti CO₂-tárolóhely jellemzőinek meghatározásához térbeli szeizmikus vizsgálatra és térbeli magnetotellurikus adatok beszerzésére volt szükség.

Hatfieldben (Egyesült Királyság) a projekt leválasztási elemét illetően lezárult a FEED-vizsgálat, és jelentős előrelépés történt a tárolóhely jellemzésének irányában is. 2010 decemberében azonban a projektkoordinátor (Powerfuel Power Ltd) anyavállalata (Powerfuel plc) csődgondnokság alá került. Ez kihatott a pénzügyi tervre, aminek következtében leállt a leválasztással kapcsolatos munka. A kedvezményezettek a projekt felfüggesztését kérték addig, amíg nem sikerül új beruházót találni. 2011 márciusában kiválasztásra került a megfelelőnek tartott ajánlattevő. Elviekben a pályázati eljárás lezárultával nincs akadálya a projekt folytatásának, ha az új beruházó rendelkezik a szükséges pénzügyi és műszaki alkalmassággal.

5. Ellenőrzés és kockázatkezelés

Az EEGP által támogatott projektek, mint nagyszabású infrastrukturális beruházások, jelentős technológiai, pénzügyi és adminisztratív kockázatokat hordoznak magukban. Ezen kockázatok kezelése és a projektek haladásának szoros nyomon követése érdekében a Bizottság eljárásokat vezetett be.

Az Európai Bizottság a projektek korai szakaszától kezdve rendszeresen ellenőrzi a végrehajtást a nemzeti hatóságok képviselőinek kíséretében végzett helyszíni szemlék keretében. Ezen túlmenően a Bizottság rendszeres egyeztető ülések alkalmával az egyes projektgazdákkal is külön találkozik. A kedvezményezettek meghatározott időközönként technikai jelentést kötelesek benyújtani a Bizottságnak és a nemzeti hatóságoknak. Minden EEGP-projektrel kapcsolatban legalább éves rendszerességgel időközi technikai jelentést kell készíteni, amely könyvvizsgáló által hitelesített pénzügyi kimutatást is tartalmaz. A Bizottság a felügyeleti feladatok (helyszíni szemlék, találkozók, időközi jelentések felülvizsgálata stb.) végrehajtásához független szakértők munkáját is igénybe veszi.

A kiválasztási és a szerződéskötési fázisra vonatkozóan 2010 második felében sor került az EEGP belső ellenőrzésére. Az ellenőrzés kielégítő eredményekkel zárult, de rámutatott bizonyos hiányosságokra a Közösség által nyújtott pénzügyi támogatás átláthatósága és a kockázatkezelés terén. Az érintett szervezeti egységek megvizsgálták a feltárt hiányosságokat, és cselekvési tervet dolgoztak ki kezelésükre.

6. Új pénzügyi mechanizmus az energiahatékonysággal és a megújuló energiaforrások hasznosításával kapcsolatos projektekhez

Az EEGP-rendelethez csatolt nyilatkozatában a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy az EEGP keretében 2010. december 31-ig fel nem használt forrásokat átcsoportosítja az energiahatékonysággal és a megújuló energiaforrások hasznosításával kapcsolatos projektek finanszírozására. 2010 végéig az EEGP költségvetésének 3,7%-a, azaz összesen 146 millió EUR nem került felhasználásra. Kötelezettségvállalását szem előtt tartva a Bizottság már 2010. május 31-én javaslatot tett az EEGP-rendelet módosítására. A javaslat alapján a jogalkotó 2010. december 15-én elfogadta az 1233/2010/EU rendeletet³, amely az

energiahatékonysággal és a megújuló energiaforrások hasznosításával kapcsolatos kezdeményezéseket támogató pénzügyi mechanizmus létrehozásáról rendelkezik.

Ez a kezdeményezés illeszkedik a fenntartható növekedést és foglalkoztatást célzó Európa 2020 stratégiához, valamint a közelmúltban elfogadott 2011. évi európai energiahatékonysági tervhez⁷, és kiegészít más uniós programokat és eszközöket, köztük például a strukturális és kohéziós alapokat, az „Intelligens energia – Európa” programot, valamint a kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységekre vonatkozó keretprogramot. Az energiahatékonyságnak és a megújuló energiaforrások hasznosításának az előmozdítása hozzájárul a környezeti szempontból fenntartható növekedéshez, a gazdaság versenyképességének és fenntarthatóságának biztosításához és az éghajlatváltozás kezeléséhez.

Az új pénzügyi mechanizmus beruházási alapként jön létre, részvényesei induláskor az EU és az EBB lesznek. Igénybevételéhez technikai segítségnyújtás áll rendelkezésre, a strukturális és kohéziós alapoknak a fenntartható energiafelhasználás területén való optimális felhasználását pedig tudatosságnövelő intézkedések segítik a helyi, a regionális és a nemzeti hatóságok körében, különös tekintettel a lakó- és egyéb épületek energiahatékonyságát és a megújuló energiaforrások alkalmazását célzó fejlesztésekre. Az EU a pénzügyi mechanizmushoz 146 millió euróval, az EBB pedig legfeljebb 75 millió euróval járul hozzá. Az alaphoz a későbbiekben más pénzügyi intézmények is csatlakozhatnak majd.

Az új mechanizmus kedvezményezettjei helyi, regionális és (indokolt esetben) nemzeti hatóságok, valamint a hatóságok nevében eljáró köz- vagy magánszektorbeli szervezetek lesznek. A mechanizmus hiteleket, garanciákat és részvényfinanszírozást biztosít, melyekhez technikai segítségnyújtás is társul (az Európai Helyi Energiahatékonysági Támogatás [European Local Energy Assistance – ELENA] elnevezésű alap modellje alapján). A pénzügyi mechanizmus különösen városi környezetben megvalósuló energiamegtakarítási, energiahatékonysági és a megújuló energiaforrások hasznosításával kapcsolatos olyan beruházásokat támogat, amelyek mérhető módon és jelentős mértékben élénkítik az Európai Unió gazdaságát, fokozzák az energiabiztonságot, és csökkentik az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, többek között a következő területeken: köz- és magánépületeket érintő energiamegtakarítási/energiahatékonysági intézkedések; hatékony kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés, ezen belül a helyi kapcsolt energiatermelés, valamint távfűtő/távhűtő hálózatok; decentralizált megújuló energiaforrások, ezen belül a helyi energiatermelés; tiszta városi közlekedés; az infrastruktúra, például a közvilágítás korszerűsítése és intelligens hálózatok; innovatív és gazdasági lehetőségeket magukban hordozó energiahatékonysági és a megújuló energiaforrások hasznosításával kapcsolatos technológiák.

A Bizottság jelenleg arról folytat tárgyalásokat, hogy az EBB-re ruházza az új pénzügyi mechanizmus létrehozásával és kezelésével kapcsolatos feladatokat. A hatáskör átruházásáról szóló megállapodást legkésőbb 2011. március 31-ig kell aláírni. A mechanizmus várhatóan 2011 második negyedében lép működésbe.

7. Következtetések

Az EEGP végrehajtásáról 2010 áprilisában készült első jelentésben részletesen ismertetett beindítási szakasz lezárult, és megkezdődött az EEGP tényleges végrehajtása. Amint a

---

⁷ COM(2011) 109, 2011. március 8.

fentiekben bemutatottuk, a program által támogatott mindhárom területen sikerült előrelépést elérni. A projektek legnagyobb része az építés vagy a fejlesztés szakaszába lépett, három projekt pedig már le is zárult. Az EEGP bizonyos kiemelt tevékenységeknek, például technikai, műszaki és környezeti tanulmányok elkészítésének, a hosszú átfutási idővel beszerezhető komponensek beszerzésének és a kivitelezésnek a finanszírozásával felgyorsítja a projektek végrehajtását. A programnak köszönhetően a projektgazdák könnyebben jutottak a pénzügyi intézeteknél kiegészítő finanszírozáshoz.

Ahogy arra az első jelentés is felhívta a figyelmet, a projektek időbeli végrehajtására nézve kockázatot jelenthetnek az építési engedélyek kiadásának bonyolult és hosszadalmas eljárásai. Az EEGP azonban még erre a kockázatra is kedvezően hatott, mivel a támogatás kapcsán számos olyan projekt került a nemzeti hatóságok érdeklődésének homlokterébe, amely a környezetvédelmi engedélyeztetés terén súlyos problémákkal küszködött.

Az első jelentés elfogadásakor még nem volt ismert az esetlegesen fel nem használt források pontos összege. A Bizottság szervezeti egységei a jelentést követően mérték fel a fel nem használt források átcsoportosításának különböző lehetőségeit, az EEGP-rendelettel összhangban. Ennek nyomán 2010 decemberében módosult az EEGP-rendelet, amely a fel nem használt forrásokat a fenntartható energiagazdálkodási projekteket támogató pénzügyi mechanizmushoz rendelte.